AINULT TELLIJALE

Mahemajandus edeneb tasapisi

Katrin Uuspõld

JAGA FACEBOOKIS

KOMMENTEERI PRINDI ARTIKKEL JAGA ARTIKLIT 8. märts 2017 00:00

Virumaa mahetootjad käisid uudistamas Roelas Rehekivi OÜ lambaid uues laudas. | FOTO: Marianne Loorents

"Kõige uuem asi on arvutis," ütleb lambakasvataja Hugo Vaino Rehekivi OÜ-st ja näitab kokku tulnud MTÜ Virumaa Mahetootjad looma-, köögivilja- ja viljakasvatajatele vaadet, mida kaheksa kaamerat nende lammaste juurest nii arvutisse kui ka mobiiltelefoni edastavad.

Tiina ja Hugo Vaino peavad esimest talve oma lambaid uues laudas. Kunagised Roela sovhoosi kanalad on nad varemetest laudaks

muutnud, 120 tuhande euro suurusest investeeringust tasus 40 protsenti PRIA.

Vainod ütlevad, et teevad seda kõike hobi korras, kuna põhitöö võtab suure osa ajast – Hugo Vaino on veterinaararst ning abikaasa Tiina riigiametnik veterinaarkeskuses. Nende hobi sai alguse 18 aastat tagasi 30 lambaga, nüüdseks on põhikari kahesajapealine. Tulevikku vaadates oletavad nad, et saavadki vaid lammastele pühenduda.

Kitsaskohtadeks nimetavad Vainod praegu töötlemist ja turustamist, sest põhitöö kõrvalt ei jagu selleks jaksu. Maheliha saamiseks on tapmisele omad nõuded ja mahetapamaja lähedal ei ole. Seni on nad oma lambad tapale saatnud Kõldusse, aga ka Rägavere Mõisa OÜ hiljuti Aluveresse rajatud tapamajja. "Enamiku oleme saanud ikkagi mahedana maha müüa. Oleme vahendaja kaudu viinud neid Sadamaturule, aga müünud ka elusana välismaale," räägib Tiina Vaino.

"Vanad lambad oleme lasknud Tapal vorstiks teha, aga kuigi liha on mahe, ei ole vorst ametlikult mahe," lisab abikaasa Hugo Vaino.

Koos Roela seakasvataja Karmo Jürgensoniga plaanitakse hiljemalt aasta lõpuks valmis ehitada ka kohalik mahetapamaja Saara külla Jürgensoni sealautade kõrvale. "Praegu tuleb iga partiiga tapamaja vahet sõita 240 kilomeetrit ning transpordikulu on suur," nendib Jürgenson, kel praegu paarsada siga.

"Ma ei pea õigeks seda, kui keegi kasvatab loomi toetuste pärast. Sa pead suutma nad ka maha müüa," ütleb Karmo Jürgenson. "Inimesed on hakanud üha rohkem mahedat tarbima."

Jürgenson ütleb, et on juba kümme aastat oma sigade liha

MTÜ Virumaa Mahetootjad, mis koondab 18 mahetootjat nii Ida- kui ka Lääne-Virumaalt, on oma prioriteediks seadnud mahe- ja kohaliku toidu propageerimise. Juhatuse liige Aili Taal selgitab, et LEADER-tegevusgrupi MTÜ Partnerid ja MTÜ Virumaa Mahetootjad ühisprojekti raames korraldatakse mahe- ja kohaliku toidu päevi.

"Meie eesmärk on väärtustada ja propageerida kohaliku ja mahetoidu kasutamist LEADER-tegevusgrupi MTÜ Partnerid piirkonna koolides ja lasteaedades. Kaasatud on ka SA Eesti Maaülikooli Mahekeskuse inimene, kes päeva raames räägib toidu kvaliteedist ja elukeskkonnast. Teeme toitu koos lastega, tutvustame, millist toorainet on võimalik hankida kohapealt," ütleb Aili Taal.

Taali sõnul oleneb väga palju ka kooli- või lasteaiakokast ja tema vaadetest ning lastevanematest. "Hulgilao kaudu võib olla lihtne kõik asjad korraga tellida. Aga on võimalik kasutada ka kohalikku toorainet. Meie roll on sellest võimalusest teavitada. Kui on nõudlust, on tootjad valmis kasvatama ja varustama," räägib Taal. Ta toob näiteks Kulina lasteaia, kus suur osa toorainest on kohalik.

Eesti valitsus toetas tänavu veebruaris maaeluminister Tarmo Tamme ettepanekut käivitada mahemajanduse tervikprogramm, mis peaks looma paremad eeldused mahemajanduse ühistegevuseks ja tagaks mahevaldkonnaülese koordineerimise.

2016. aastal oli Eestis 183 700 hektarit mahepõllumajanduslikku maad, mis moodustab 18 protsenti kogu põllumajandusmaast. Eesti on selle näitaja poolest Euroopas esirinnas. Globaalse maheturu maht on viimase kümne aastaga kolmekordistunud 25,4 miljardilt eurolt 2004. aastal 72,5 miljardi euroni 2014. aastal.